

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Könyves Béla ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Balla Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. október 2. napján kelt 6.G.40.275/2005/25. számú ítélete ellen az alperes részéről 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt 750.360 (hétszázötvezer-háromszázhatvan) forint fellebbezési eljárási illetéket külön felhívásra fizessen meg az államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek között 2003. november 13-án megállapodás jött létre, amelyben az alperes vállalta, hogy a felperes küldeményeit a mindenkor érvényes általános szerződési feltételek szerint továbbítja azzal, hogy a felperes által feladott küldeményeket késedelem és sérülés nélkül szállítja le a címzettnek. Az Általános Szerződési Feltételek tartalmazták, hogy az alperes minden csomagért a megrendelő lapon megjelölt érték erejéig, legfeljebb azonban 50.000 forint értékhatárig vállal felelősséget a feladó, azaz a felperes javára. Az Általános Szerződési Feltételek 3.c) pontja szerint a Megbízó köteles az 50.000 forintot

meghaladó értékű csomagjára különbiztosítást kötni az alperes biztosítójával. 2004. május 4-én, június 4-én és június 7-én a felperes különféle árucikk továbbításával, fuvarozásával bízta meg az alperest. Az áru a címzetthez nem, illetve részben érkezett meg és az alperes 2004. június 11-én közölte a felperessel, hogy a június 4-én és június 7-én feladott küldemény továbbításában résztvevő ... alperesi megbízottat kár érte, amely káreseményt a rendőrségen is bejelentették. A felperes 2004. június 23-án 12.630.875 forint kárigényt jelentett be az alperesnél. Az alperes 2004. július 28-án közölte a felperessel, hogy a felperesi kárigényt a biztosítójának továbbította, a biztosító előtt az eljárás megkezdődött.

A ...-i Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya számon folytatott büntető eljárást ... feljelentése alapján, miszerint az típusú személygépkocsiját feltörték, a járműből 5 karton mobiltelefont tulajdonítottak el a hozzátartozó kiegészítőkkel. A feljelentés szerint ... tulajdonát képező jármű riasztóberendezéssel nem rendelkezett. A rendőrhatalóság az eljárást ismeretlen tettes ellen indította meg, majd az eljárást felfüggesztette.

Az alperes megbízottja, ... a felperes által június 4-én feladott árut nem továbbította a címzetthez, a június 7-én feladott áruval kívánta azt együtt kézbesíteni, nyitott parkolóban hagyta éjszakára és az árut a kocsi összenyitott hátuljában helyezte el, majd a kocsit lezárta és a reggeli órákban észlelte, hogy a gépkocsit feltörték és a dobozokat, illetve azok tartalmát eltulajdonították.

A felperes módosított keresetében 5.531.000 forint tőke, ezen összegnek 2004. június 7-étől, továbbá 6.975.000 tőke, ezen összegnek 2004. június 8-ától, továbbá 124.875 forint tőke és annak 2004. május 5-étől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte az alperest kötelezni azzal, hogy a felek között fuvarozási keretszerződés jött létre 2003. november 13-án. Az alperes 2004. május 4-én 3 darab telefont vett át fuvarozásra, de abból egy telefont 124.875 forint értékben nem szolgáltatott ki a címzettnak, továbbá a június 4-én átvett küldeményt a szerződésben megállapított 24 órán belül nem továbbította a címzettnak és erről a szerződésben foglaltak ellenére a felperest nem értesítette, valamint a június 7-én feladott 6.975.000 forint értékű küldeményt ugyancsak nem szolgáltatta ki a címzettnak, ezért az alperes felelősséggel tartozik. Hivatkozott arra, hogy a fuvarozó felelős az átvételtől a kiszolgáltatásig terjedő idő alatt a küldeményben bekövetkezett kárért és az Általános Szerződési Feltételek 2.b) pontjában megjelölt 50.000 forintos értékhatár korlátozása semmis az alperes súlyos gondatlansága miatt, aki a megbízást harmadik személynek adta tovább és a harmadik személy őrzés nélkül, nem zárt raktérben tárolta a küldeményt, a címzetthez nem továbbította és a küldemény elveszett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében előadta, hogy a felperessel fuvarozási szerződést kötött; jelen ügyben az Általános Szerződési Feltételek 2.b) pontjában megjelölt 50.000 forintos értékhatár az irányadó, azaz 50.000 forint értékhatárig vállalt felelősséget a továbbított áruért. A biztosító felé a káreseményt bejelentette, azonban a biztosító részére nem térítette meg a kár összegét.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaposnak találta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.506.000 forintot, annak 2004. június 8-tól december 31-ig járóan az éves költségvetési törvény szerinti mértékű kamatát, 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig a minden naptári félév teljes idején az érintett félév előtti utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékét és 1.244.505 forint perköltséget; ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság indokolásában megállapította, a felek között fuvarozási szerződés jött létre, a Ptk. 488. § (1) bekezdése szerint a fuvarozó díjazás ellenében köteles a küldeményt rendeltetési helyére továbbítani, a címzettnek kiszolgáltatni. A Ptk. 501. §-a szerint felelős a fuvarozó a küldemény átvételétől a kiszolgáltatásig terjedő idő alatt a küldemény teljes vagy részleges elveszéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett kárért. Ez esetben a 503. § (1) bekezdése szerint köteles megtéríteni az elveszett dolog értékét.

Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra, hogy a Ptk. 314. §-ának (1) bekezdése szerint a súlyos gondatlansággal okozott szerződésszegésért való felelősséget érvényesen nem lehet kizárni és a (2) bekezdés, ha jogszabály másként nem rendelkezik, kimondja, hogy a szerződésszegésért való felelősséget nem lehet kizárni és korlátozni, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti. Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a súlyos gondatlansággal vagy bűncselekménnyel okozott károkra vonatkozóan a kártérítési felelősség nem zárható ki, nem korlátozható, az ilyen szerződési kikötés egyébként is érvénytelen lenne. Ennek alapján a 2004. június 4-i és június 7-i szállítmány kiszolgáltatásának elmulasztásából eredő teljes kár megtérítésére köteles az alperes a súlyosan gondatlan magatartása folytán. Ezt meghaladóan a felperesi keresetet elutasította és az alperest perköltségben marasztalta.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete iratellenes és jogszabályba ütközik. Az iratellenességet arra alapította, hogy az Általános Szerződési Feltételeket tartalmazó okirattal ellentétes a bíróság azon megállapítása, hogy „az 50.000 Ft-os értékhatárra vonatkozó szerződési kikötés kapcsán semmilyen adat nem bizonyítja azt, hogy a kikötést a felek a szerződés megkötésekor úgy tekintették, mint amely a Ptk. 314. § (1) bekezdésében felsorolt magtartásokra vonatkozó felelősség korlátozást is tartalmazná”, mert az ÁSZF 2.b), 3.c) pontja semmilyen megszorítást nem tartalmaz a felelősségi módozatok tekintetében, így az 50.000 forintos összeghatár valamennyi károkozásra, beleértve a szándékosan és súlyos gondatlansággal okozott károkra is kiterjed. Az elsőfokú bíróság nem az érvénytelenség jogintézménye keretén belül bírálta el a felelősséget korlátozó rendelkezést és nem vizsgálta a Ptk. 239. §-a alapján a részleges érvénytelenség szabályai alkalmazásának megalapozottságát annak ellenére, hogy a becsatolt iratokból megállapítható, hogy ebben az esetben az érvénytelen rész nélkül az alperesi előadás szerint a fuvarozási szerződést meg sem kötötte volna. Álláspontja szerint

a Ptk. Különös részének speciális szabályai megelőzik az Általános rész szabályainak alkalmazását. Hivatkozott arra, hogy a fuvarjogban megengedett a szállítmány elveszése esetén a teljes kártérítés limitálása ugyanúgy, mint a nemzetközi fuvarozás esetén az 1971. évi 3. tvr-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben 1956. május hó 19-én kelt egyezmény 23. cikkének 3. pontja alapján, továbbá jogellenesen és iratellenesen állapította meg a bíróság, hogy a felperes kára az alperes súlyos gondatlansága miatt következett be. A fellebbezésében hivatkozott arra, hogy jelen pernek nem tárgya az, hogy az alperes a perben nem álló biztosítóval milyen tartalmú szerződést kötött. Az alvállalkozó által használt autó valóban nem felelt meg a biztosítási szerződésben írt feltételeknek, ez a feltétel azonban a biztosító és az alperes közötti szerződés része volt, mely ebben a perben nem értékelhető.

Eljárási szabálysértésre hivatkozással az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 2006. március 1-jén előterjesztett megtámadási kifogását nem bírálta el.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben a tényállást feltárta, helyes az ebből levont jogi következtetése és ítéleti döntése is, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a fellebbezés folytán szükségessé váló alábbi kiegészítéssel helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy a peres felek közötti jogviszony perben releváns tartalmának megítélésére a Ptk. 488. §-ának (1) bekezdésében szabályozott fuvarozásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy a felek a szerződésüket miként minősítették. A fuvarozási szerződés alapján a fuvarozó díjazás ellenében köteles a küldeményt a rendeltetési helyre továbbítani és a 493. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a küldemény továbbításában a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárni. Az alperes maga is előadta, hogy a szerződés megkötésekor arra vállalt kötelezettséget, hogy a szakmai szabályoknak megfelelően fogja az árut továbbítani. Az eljárás adatai alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt, hogy a fuvarozó alperes a küldemény továbbítása során nem a küldemény biztonságának figyelembevételével járt el, az alperes olyan teljesítési segédet alkalmazott - alfuvarozó -, akinek súlyosan gondatlan magatartása úgy az áru szállítása, mint a határidőben történő kiszolgáltatás elmulasztása tekintetében megállapítható volt, az árut a szerződés teljesítése helyett hosszabb időre alkalmatlan jellemzőjű jármű utasterében tárolta, a gépkocsit őrizetlen parkolóban hagyta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vont

következtetést az alperes felelősségére, figyelemmel a Ptk. 501. és 503. §-aiban foglaltakra, miszerint a fuvarozó felelős mindazért a kárért, amely a küldemény átvételétől a kiszolgáltatásig terjedő idő alatt a küldemény teljes vagy részleges elveszéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett, kivéve akkor, ha a kár az 501. § a)-e) pontjára vezethető vissza. Az elsőfokú eljárásban az alperes a Ptk. 501. §-ban taxatív felsorolt kimentési okokra nem hivatkozott, így felelősséggel tartozik a küldemény elvesztése folytán a felperest ért kárért. Az elsőfokú bíróság nem a biztosító és az alperes közötti szerződésben foglaltakat, hanem azt vette figyelembe, hogy az alperes, illetve megbízottja a fuvarozás teljesítésekor milyen magatartást tanúsított.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan vont következtetést arra, hogy a felek közötti 50.000 forintos értékhatárra vonatkozó szerződési kikötés kapcsán semmilyen adat nem bizonyította azt, hogy e kikötést a felek a szerződés megkötésekor úgy tekintették, mint amely a 314. § (1) bekezdésében felsorolt magatartásokra vonatkozna. Kétségtelen, hogy a szerződés erre nézve adatot nem tartalmaz, és nem tartalmazza azt sem, hogy a felelősség korlátozása milyen viszonylatban és milyen célból történt. Az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 314. § (1) bekezdésével kapcsolatban elfoglalt álláspontját a Fővárosi Ítéltábla is megalapozottnak találta arra is figyelemmel, hogy a súlyos gondatlansággal okozott szerződésszegésért való felelősséget érvényesen nem lehet kizárni, de korlátozni sem. Figyelemmel kellett lenni a szerződéskötés folyamatára, a felek feltehető akaratára, az eset összes körülményeire. A szerződéskötés folyamán elhangzott ügyvezetői nyilatkozat szerint az alperesnek 3.000.000 forintig terjedően felelősségbiztosítása volt és az eset összes körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a 314. § (1) bekezdésében írtakra a korlátozás nem vonatkozott. A 314. § (2) bekezdésére alapított megtámadási kifogással kapcsolatban az elsőfokú bíróság által elfoglalt álláspontot osztotta a Fővárosi Ítéltábla, hiszen nem a (2) bekezdés, hanem az (1) bekezdésben meghatározottakra hivatkozással, a súlyos gondatlansággal okozott felelősséget az alperes egyébként sem zárhatta volna ki.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a bíróság a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § rendelkezései alapján marasztalta perköltségben. Az ügyvédi munkadíjat - mely az áfát is tartalmazza - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes a jogorvoslati eljárásban illetékfeljegyzési jog kedvezményben részesült, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 64. §-ának előírása szerint alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 15. §-a értelmében az alperes köteles megtéríteni az állam által előlegezett jogorvoslati illetéket.

Budapest, 2007. november 6.

Dr. Bánki Horváth Mária s.k.,
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Lukács Zsuzsanna s.k.,
bíró

Dr. Rédei Anna s.k.,
bíró